

Förbättring av samhällsstrukturen

Tankesmedjan har diskuterat den konstitutionella configurationen av Åland, kommunernas och landskapets beslutsprocesser och sättet på vilket den representativa demokratin förverkligas på Åland.

Efter en djuplodande, analyserande och engagerad diskussion har man gemensamt kommit fram till att det bör initieras en process som leder till en förändring när det gäller samhällsstrukturen för att skapa ett system som bättre kan stå rustat för att hantera de utmaningar som kommer framdeles.

Frågor man bör titta på är hur det åländska samhället kan organiseras på ett nytt sätt för att med samma eller minskade resurser producera en samhällsservice som är tillräcklig och kan möta den demografiska förändringen då allt färre skall försörja allt fler. Förändringen bör utgå från att man ska ta tillvara fördelarna med det småskaliga samhället samtidigt som man rationaliserar bort överlappande funktioner och ineffektiva strukturer. Detta bör ske så att man prioriterar lokal service över hela Åland där det är till nytta och efterfrågat av medborgarna samtidigt som man centraliserar funktioner som inte behöver vara regionalt spridda. Vidare bör samhällets eget monopol på att producera service ifrågasättas och entreprenörskap bör föras fram som ett komplement och alternativ.

Den nya samhällsordningen bör också bidra till och uppmuntra ett mer visionärt och kreativt politiskt ledarskap med en klar rollfördelning mellan förvaltning och politik så att politiken fokuserar på övergripande utveckling och framtidsfrågor medan förvaltningen förvaltar samhället utgående från tydliga riktlinjer och mål. Politikerna måste frigöra resurs för att lyfta blicken och tillsammans med företag och organisationer peka ut riktningen dit samhället skall navigeras. Förändringsvilja och handlingskraft bör i större utsträckning prägla det beslutsfattande på vilket det åländska samhället baseras. Vi behöver bli ännu bättre på att förädla fördelarna med det småskaliga samhället och att skapa för Åland skraddarsydda lösningar. För att skapa ett hållbart samhälle bör beslut tas på rätt nivå och med tillgänglig kunskap som grund för att garantera en balans mellan ekonomisk, miljömässig och social utveckling.

Det behöver göras både mindre ändringar av befintliga strukturer och större mer genomgripande förändringar för att rusta Åland för framtiden. Det är Tankesmedjans uppfattning att denna process måste börja mer eller mindre förutsättningslöst för att lyfta och sedan efter en brett förankrad process landa i tillräckligt djärva förändringar.